

Citatos

Citata yra rašytinio veikalo ar kalbos ištrauka kito teksto samprotavimui pagrįsti ar patvirtinti. Tai vieno teksto ištrauka kitame tekste. Žodis kilęs iš lotyniško *cito* – kviečiu liudininku, skelbiu. Citatos būna ilgokos prozos ištraukos, vienas koks teiginys, sakinys, eilėraščio posmelis ar jo dalis, sakinių nuotrupos – fragmentinės citatos; eiliuoto kūrinio viena, dvi ar kelios eilutės; kelios parinktos eilutės iš skirtingų cituoto kūrinio vietų. Citatos panašios į kabutėmis skiriamą tiesioginę kalbą.

1. Vieno ar kelių sakinių prozos citatą pradedame rašyti toje pačioje eilutėje, prieš ją dedame dvitaškį, citatą rašome kabutėse.

Prasmingi yra I. Simonaitytės žodžiai: „Juk žmogus lieka vis tiek mįslingas kitam žmogui“.

2. Ilgesnė prozos citata ar kūrinio ištrauka rašoma, po įvardinių žodžių palikus laisvą eilutę ir pradėjus iš naujos. Citata rašoma po dvitaškio kabutėse.

Įspūdingai sukurta senojo Karaliaus mirties scena:

„Klabetlėjo ir lengvai atsidarė stubos durys. Tuo pačiu metu šlubuojąs laikrodinis užsimojo mušti šeštą valandą, bet bemušdamas sutriko ir keistu dar negirdėtu čirkštelėjimu sustojo ejęs. Ir svarsčiai atsidūrė į žemę“.

3. Citatos galo klaustukas, šauktukas, daugtaškis rašomi prieš antrąsias kabutes, o ne po jų. Taškas rašomas prieš kabutes tik jei cituojamas visas sakinys, o ne jo dalis.

...Ir vaikui „vaidenasi, kaip ten aukštai, ant stogo, tupi kažkas, kaip katė, ir vis ryja, vis ryja dūmus“.

Tada jau su visai kitokiomis mintimis eina Aistis tėviškės laukais: „O tėviške, o tėviške, kur einam?“

4. Autoriaus – cituojančiojo žodžiai gali būti prieš citatą, jos viduje ar po jos. Juos skiriame kaip ir kitus autoriaus žodžius.

V. Krėvė kuria girdimuosius vaizdus: „Tikrai, ten, tali toli, sušvokštė medžiai...“

„Motina, – rašo jis, – man visada buvo aukščiausias moralinis autoritetas...“

„Balys Sruoga – poetas ir galbūt daugiau poetas negu dramaturgas“, – rašė vienas iš „Milžino paunksmės“ recenzentų.“

5. Dvitaškį rašome prieš citatą, kuria paremiame, praplečiame teiginius (taip skiriame ir vieną nuo kito sudėtinį aiškinamojo-paremiamojo sujungimo sakinį sudarančius dėmenis).

Šiame eilėraštyje S. Nėris užfiksavo poetinio praregėjimo akimirką ir išreiškė žmogų raminančią tiesą, kad gamta, gyvybė amžina, nors kas akimirką ji miršta - ramiai, nepastebimai:

Manęs dar nebuvo,

Alyvos žydėjo - -

Manęs nebebus jau, -

Jos vėlei žydės.

6. Jeigu citata yra autoriaus žodžių tęsinys – šalutinis sakinys, tai prieš jį rašome kablelį, o neeiluotą citatą – toje pačioje eilutėje kabutėse.

A. Baranauskas gailisi, kad „Dabar visa prapuolę... tik ant lauko pliko / Kelios kreivos, nuskurdę pušelytės liko...“

7. Kai eiliuota citata yra autoriaus žodžių tęsinys – šalutinis sakinys, tai prieš jį rašome kablelį, o citatą po jungtuko išskiriame grafiškai be kabučių. Po jungtuko jokio skyrybos ženklą nereikia.

Iš jos eilučių dvelkia net ketinimas nusižudyti, nes

Melu kvėpuojam čia, melu čia siela minta. –

Tai gal mirtis iš melo išvaduos?!

8. Kai fragmentinė citata pradedama nuo sakinio pradžios, ji kabutėse rašoma viduryje sakinio didžiąja raide.

Į žemę, į gamtą grįžęs žmogus „Ugele raudona sirps pakrūmėj šilo“.

9. Praleistos citatoje vietos – kupiūros žymimos daugtaškiu. Jos gali būti citatos pradžioje, viduje ar gale.

Daugtaškis pradžioje rašomas po kabučių, gale – prieš jas.

„...Nors troboj tarp skiedrų ir įdomu, bet lauke dar įdomiau...“

K. Būga pabrėždavo, jog „gražios taisyklingos kalbos reikia ieškoti... mūsų liaudyje“.

10. Cituodami kitų mintis, daugtaškiu gale parodome, kad cituojamasis sakinys nėra baigtas.

Sakinys „Mes žinome, kad gandrai rudenį išskrenda...“ yra sudėtinis prijungiamasis.

11. Praleistas ilgesnes teksto vietas žymintis daugtaškis rašomas laužtiniuose skliaustuose.

„O mūsų tėvų kalba yra labai sunkiai išlaikyta [...], todėl būtumėm visai menki padarai, jei jos kaip reikia negerbtumėm“.

12. Eiliuoto kūrinio citatos gali būti rašomos po įvardinių žodžių toje pačioje eilutėje, nesilaikant posmelio struktūros, o posmelio eilučių pabaigos žymimos pasvirusiais brūkšniais.

Žmogaus išgyvenimus aštrina, bet kartu ir įprasmina ilgesys: „Ilgesy, ilgesy! / Gal ir tu nepilkoji lakštutė? / Gal seselė esi?“

Mylimo laukiama ir tada, kai „nebelauks / Niekas niekada“.

13. Citatos, sudarančios autoriaus sakinio dalį, vadinamos fragmentinėmis, rašomos kabutėse, pradedamos mažąja raide, po kabučių pradžioje daugtaškio nereikia. Prieš jas ir po jų rašomi tokie skyrybos ženklai, kokių reikalauja sakiny. Prie fragmentinių citatų priderinamas autoriaus komentaro sakiny asmeniu, skaičiumi ir kitkuo.

Žinojimas, kad „nežūsim, niekur nedingsim“, yra guodžiantis.

Citatų skyryba.

Sudėkite trūkstantus skyrybos ženklus

1. Savo piniginej ji tebesinešioja tris mamos laiškus kurie visi prasideda tokias žodžiais Aš imu plunksnelę į savo dešinę rankelę ir rašau tau laiškėlį. Aš tebesu sveika linksma ir gyva...
2. Kaimo butis liūnas jį teperbrenda nenuklimpdami lengvučiai baigia Vaižgantas vieną paskutinių savo apysakų Žemaičių Robinzonas.
3. Mylėk Martynaitytę rašo toliau Anskis Kad tu nesididžiuosi prieš ją bus man lengviau kare. Žinosiu dvi moteris aš myliu labiau už viską pasaulyje tai yra Anė ir tu mamyte...
4. Įkandin įslinko į vidų minėtasis Jonukas vienturtis Vingių sūnus anot tėvo betariant *berods vyras ir iš stuomens ir iš liemens!*
5. Ir viską pasaulyje užmiršusi ėmė greit greit tursinėt aplink medžius raudama tuos kurie *iš posamanų marškos sarmatlyvai kyšo* kaip Anykščių šilelyje .
6. Ties sodo tvora po liepa prietemoje stovėjo Raugalio sūnus matyt su savo draugais rūkė spjaudėsi kažką pašnibždomis tarėsi pagaliau uždainavo Ar tau negaila lietuviškų dainų ir visi jie nuėjo keliu į kaimą.
7. Vilius augdamas metais pamažu priėjo anot motinos *prie proto*.
8. Kaip gražu mąstė mergaitė Šią dainą dar kartą norėčiau išgirsti.
9. Nekišk nosies pasakysiu Žinoma tylomis pritars tėvas.
10. V. Krėvė kuria girdimuosius vaizdus Tikrai ten toli toli sušvokštė medžiai...

Citatų skyryba.

Sudėkite trūkstantus skyrybos ženklus

1. Savo piniginej ji tebesinešioja tris mamos laiškus kurie visi prasideda tokias žodžiais Aš imu plunksnelę į savo dešinę rankelę ir rašau tau laiškėlį. Aš tebesu sveika linksma ir gyva...
2. Kaimo butis liūnas jį teperbrenda nenuklimpdami lengvučiai baigia Vaižgantas vieną paskutinių savo apysakų Žemaičių Robinzonas.
3. Mylėk Martynaitytę rašo toliau Anskis Kad tu nesididžiuosi prieš ją bus man lengviau kare. Žinosiu dvi moteris aš myliu labiau už viską pasaulyje tai yra Anė ir tu mamyte...
4. Įkandin įslinko į vidų minėtasis Jonukas vienturtis Vingių sūnus anot tėvo betariant *berods vyras ir iš stuomens ir iš liemens!*
5. Ir viską pasaulyje užmiršusi ėmė greit greit tursinėt aplink medžius raudama tuos kurie *iš posamanų marškos sarmatlyvai kyšo* kaip Anykščių šilelyje .
6. Ties sodo tvora po liepa prietemoje stovėjo Raugalio sūnus matyt su savo draugais rūkė spjaudėsi kažką pašnibždomis tarėsi pagaliau uždainavo Ar tau negaila lietuviškų dainų ir visi jie nuėjo keliu į kaimą.
7. Vilius augdamas metais pamažu priėjo anot motinos *prie proto*.
8. Kaip gražu mąstė mergaitė Šią dainą dar kartą norėčiau išgirsti.
9. Nekišk nosies pasakysiu Žinoma tylomis pritars tėvas.
10. V. Krėvė kuria girdimuosius vaizdus Tikrai ten toli toli sušvokštė medžiai...